

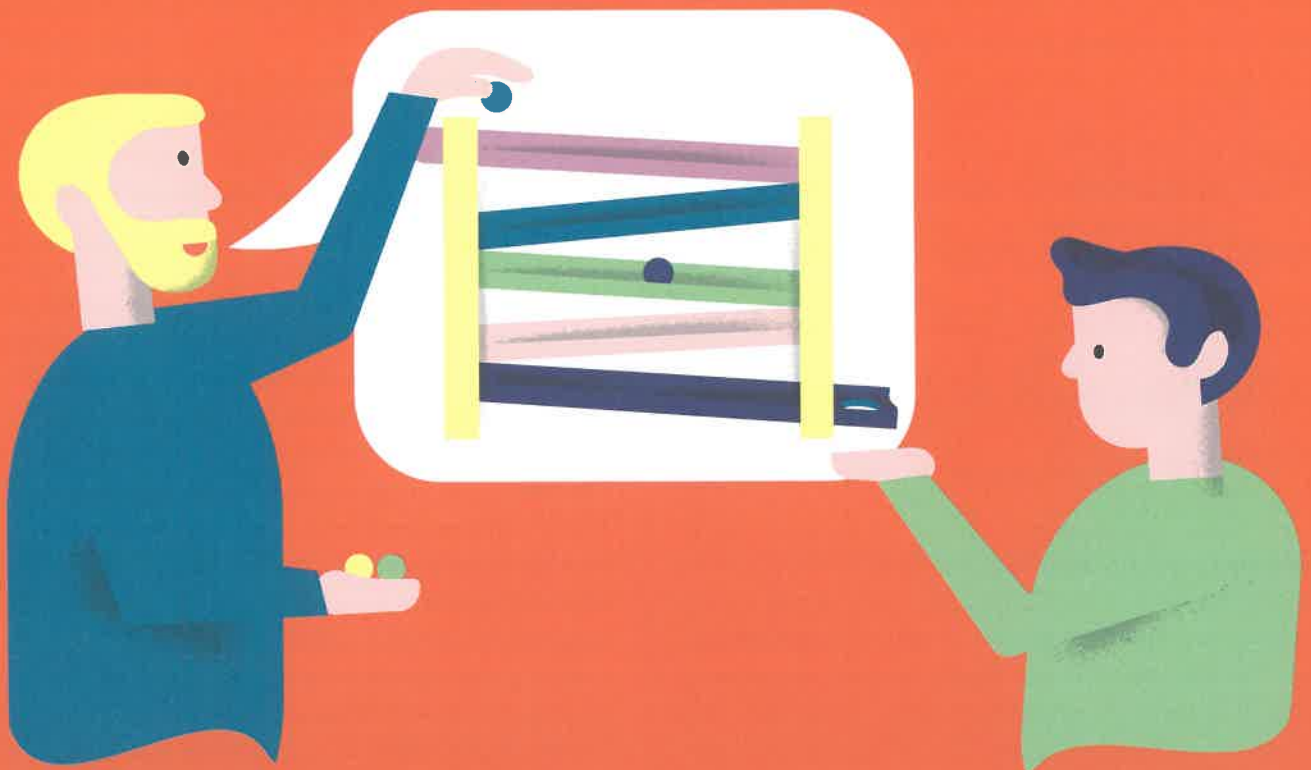
Jongeren met LVB

Check altijd of je boodschap overkomt

TEKST SUSAN DE BOER ILLUSTRATIE WELMOET DE GRAAF

Jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) krijgen niet altijd de juiste ondersteuning om hun school goed te doorlopen. Dat kan verzuim tot gevolg hebben. Bovendien komen deze jongeren vaker in aanraking met het strafrecht. De pilot 'Proeftuin LVB & Schoolverzuim' laat zien dat voorlichting over LVB professionals helpt beter om te gaan met deze groep.

‘De problematiek van licht verstandelijk beperkte jongeren blijft vaak onder de radar’, zegt Hendrien Kaal, lector Licht Verstandelijke Beperking en Jeugdcriminaliteit bij de Hogeschool Leiden. ‘In de strafrechtketen groeit steeds meer het besef dat een jongere met een LVB vaak niet adequaat wordt benaderd. Ongeveer een derde van de jongeren in het strafrecht heeft vermoedelijk een verstandelijke beperking.’

Proeftuin

Eerder signaleren en jongeren met een LVB adequaat ondersteunen kan veel narigheid voorkomen, is de overtuiging van Kaal. ‘Deze jongeren komen we tegen in het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs, maar ook in het vmbo. Als je je er alleen al van bewust bent dat er LVB-problematiek kan spelen, doet dat iets met je bejegening van een kind. Je zult bijvoorbeeld beter nagaan of de informatie echt overkomt. Op dit moment hebben leraren in het voortgezet onderwijs te weinig kennis van deze problematiek.’ Om hierin verandering te brengen hebben Hogeschool Leiden en onderzoeksbureau Regioplan de pilot ‘Proeftuin LVB & schoolverzuim’ uitgevoerd. Het doel: leraren beter in staat stellen jongeren met een LVB te herkennen en te begeleiden. ‘Een screening kan daarbij helpen’, zegt Kaal.

Taboe

Er wordt gesproken van een LVB bij een IQ tussen de 50 en 85 en problemen in het adaptief vermogen. ‘Maar sommige kinderen redden het best op de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo’, zegt Maartje Timmermans van Regioplan. Volgens haar wordt er bij jongeren die verzuimen nu lang niet altijd goed gekeken of er sprake is van achterliggende LVB-problematiek. Dat kan leiden tot een niet passende maatregel, zoals een Halt-interventie voor een jongere die graag wil meewerken, maar niet begrijpt wat er van hem verwacht wordt en daarom keer op keer de fout ingaat. ‘Zeker als een jongere mondig overkomt, of soms wel en soms niet op tijd komt, bestaat de kans dat we het verzuim als onwil bestempelen. Maar misschien wil de jongere dolgraag meewerken en krijgt hij het niet voor elkaar. Dan sla je met een maatregel als een Halt-interventie de plank mis.’ Wat een goede benadering van jongeren met een LVB onder meer in de weg zit, is het taboe dat erop rust. ‘Maar hoe moeilijk bespreekbaar ook, herkenning en erkenning van LVB kan in positieve zin iets veranderen’, zegt Timmermans. ‘Een leraar die echt luistert, die de goede vragen weet te stellen, in een rustiger tempo, in andere bewoordingen, die snapt dat de jongere in een andere wereld zit, maakt echt het verschil. Voorlichting helpt. Dat heeft de pilot laten zien.’

MAS

Consulent leerplicht Loes den Hollander was vanuit RBL Holland Rijnland betrokken bij de Proeftuin. ‘Ik vraag me nu eerder af of mijn boodschap begrepen wordt. Als we geen reactie krijgen op een brief, denk ik vaker dan vroeger: snappen deze mensen wat ik aan het communiceren ben? Redden ze het om het te organiseren? Je analyseert het probleem anders.’ In de MAS is er ruimte om rekening te houden met een LVB bij de jongeren en de ouders. ‘Inzicht in de problematiek leidt tot een betere aanpak.’

‘Bereid een gesprek met iemand met een LVB goed voor’

Bo Leermakers werkt bij de William Schrikker Groep als trainer en interventie-specialist met jongeren met een LVB aan wie vanwege schoolverzuim een reclasseringsmaatregel is opgelegd. ‘Het is belangrijk een gesprek met iemand met een LVB goed voor te bereiden en de informatie in kleine hapklare brokjes aan te bieden. Liever een paar keer een kort gesprek dan in één keer alle informatie willen doorgeven. Ook moet je altijd terugvragen: wat heb je begrepen, wat niet zo goed? Ik vraag: “wat moet je precies gaan doen?” De jongere moet goed worden begeleid naar een volgende situatie. Voordoen, samen doen, het de jongere laten doen. En veel complimenten geven. Zelf maak ik de jongere medeverantwoordelijk voor de communicatie door te zeggen: Als jij het niet begrijpt, heb ik het niet goed uitgelegd. Daarmee laat ik zien dat ik zelf ook verantwoordelijk ben, dan is het minder eng te vertellen wat ze niet begrepen hebben.’ Ook kan een jongere met een LVB niet “leren” van een eerdere situatie. Leermakers: ‘Als je een gesprek van een zieke collega overneemt, moet je dat ook heel goed uitleggen: “Weet je nog wat die mevrouw vertelde, weet je nog wat er toen is afgesproken, nu gaan we dat weer zo doen”.

Het screeningsinstrument SCIL, waarmee een LVB vaak correct wordt voorspeld, is te bestellen via www.hogrefe.nl/klinische-diagnostiek/producten-single/scil-screener-voor-intelligentie-en-licht-verstandelijke-beperking.html

Meer informatie

In IM #33 van november 2017 stond ook een artikel over jongeren met LVB. Zie www.ingrado.nl/actueel/ingradomagazine

Het rapport Proeftuin LVB & schoolverzuim. Herkenning en begeleiding van leerlingen met een LVB in de schoolverzuimaanpak is te vinden op de website van Hogeschool Leiden.